Partneriaeth y Brifysgol Agored yng Nghymru
Rhaglen TAR: Bwletin Ymchwil

Rhifyn 4: Hydref 2022

Croeso i fwletin ymchwil y Rhaglen TAR, a chroeso i'r darpar athrawon ac ysgolion partneriaeth newydd sy'n ymuno â'r rhaglen eleni. Mae'r bwletinau hyn yn cynnwys enghreifftiau o ymchwil cyhoeddedig, gyda chrynhoad o'r canfyddiadau allweddol a goblygiadau ar gyfer ymarfer. Defnyddir ystod eang o gyfnodolion a darperir dolenni i bapurau llawn. Bydd y bwletinau hefyd yn cynnwys trosolwg byr o'r ymchwil sy'n cael ei gynnal gan unigolion neu dimau sy'n gysylltiedig â'r Rhaglen TAR ac astudiaethau eraill o ddiddordeb. Gall materion hefyd gynnwys cysylltiadau cyfryngau cymdeithasol ar gyfer sefydliad/au addysgol /ymchwil.

Os ydych chi a/neu eich lleoliad yn cymryd rhan mewn unrhyw ymchwil byddem yn croesawu'r cyfle i rannu hyn ar draws y Bartneriaeth, neu os ydych yn dymuno gwybod mwy am unrhyw un neu ragor o'r ymchwil a gynhwysir yn y bwletinau hyn cysylltwch ag Alison Glover (alison.glover@open.ac.uk).

Yn y rhifyn hwn ....

Athrawon arloesol: Natur asiantaeth athrawon a brofwyd gan y rhai sy'n gweithio ar faes cwricwlwm y celfyddydau mynegiannol.

Rhaglen ddarllen ar gyfrifiadur: Dull ymchwilio ar hap, cyn- ac ôl-brawf, i lywio astudiaeth fwy. Adroddir bod effaith sylweddol ar ddarllen.

Creu cerddoriaeth yn yr awyr agored: Canfyddiadau athrawon a chyfweliadau gyda phlant i archwilio beth yw effaith creu cerddoriaeth mewn lleoliadau awyr agored ar ddisgyblion cynradd.

Ymgysylltu gyda STEM: Defnyddir cyfalaf gwyddoniaeth fel lens i archwilio barn cyfranogwyr ac athrawon am wyddoniaeth ac addysg o ran dyheadau, cyrhaeddiad a rhwystrau cymdeithasol.

Gwerthuso'r diwygiadau cwricwlwm ac asesu yng Nghymru: Bu aelodau o'r Tîm TAR yn gweithio gydag Ymchwil Arad ac eraill i werthuso parodrwydd y sector ar gyfer y diwygiadau.

Gweithgareddau'r Rhaglen TAR: Gwybodaeth a chysylltiadau â'r cyhoeddiad sy'n arddangos arferion mentora effeithiol ar draws y bartneriaeth; manylion y gynhadledd ymchwil gyntaf a gynhaliwyd yn haf 2022.

Athrawon arloesol

'Mae angen i'r rhai sy'n arwain diwygio'r cwricwlwm ddeall yn llawn a mynd i'r afael â'r gweithrediad a'r chyd-chwarae gydag asiantaeth sydd mewn gwahanol gyd-destunau, yn enwedig ar lefel sefydliadol.'

Ystyrir asiantaeth athrawon drwy fframwaith o wahanol lefelau: mae'r micro-lefel yn canolbwyntio ar yr unigolion a'u cyfraniadau personol; mae'r macro-lefel yn ystyried gwaith Arloeswyr ar lefel genedlaethol, gan gysylltu ag athrawon o bob cwr o'r wlad a chymryd cyfrifoldeb dros greu'r cwricwlwm; mae'r lefel meso yn cyfeirio at ble mae'r ddwy lefel flaenorol yn dod at ei gilydd, h.y. gwaith yr Arloeswyr o fewn eu sefydliad eu hunain, gan dreialu'r cwricwlwm newydd. Mae'r dystiolaeth yn dangos bod asiantaeth athrawon yn haws i'w gyflawni ar y lefel micro a macro, nag ar y lefel meso. Awgrymir, felly, fod cyflawni asiantaeth athrawon ar lefel sefydliadol yn fwy cymhleth a heriol nag o fewn y lefelau eraill. Mae angen mwy o ddealltwriaeth a sylw, felly, ynglŷn â sut i gyflawni asiantaeth athrawon mewn gwahanol gylchoedd gwaith, yn enwedig wrth weithio ar lefel sefydliadol.

Kneen, J., Breeze, T., Thayer, E., John, V. a Davies-Barnes, S. (2021) 'Pioneer teachers: How far can individual teachers achieve agency within curriculum development?' *Journal of Educational Change*, doi.org/10.1007/s10833-021-09441-3.

Rhaglen ddarllen ar gyfrifiadur

'Roedd gan Headsprout Early Reading effaith arwyddocaol ar sgiliau darllen mewn cymhariaeth ag 'addysg arferol', gyda'r prif fesur canlyniadau yn dangos meintiau effaith mawr'.

Mae tystiolaeth gynyddol yn dangos y gallai pobl ag anableddau deallusol elwa o gyfarwyddyd darllen sy'n seiliedig ar ffoneg. Mae rhaglen ffoneg ar-lein - Headsprout Early Reading yn darparu'r ffocws ar gyfer yr astudiaeth hon. Cafodd chwech -ar -hugain o ddysgwyr (5-19 oed) gydag ystod o anableddau deallusol ysgafn i gymedrol eu recriwtio o dair ysgol arbennig yng Ngogledd Cymru. Roedd wythdeg pennod ar-lein o tua 20 munud yr un yn cyflwyno cyfarwyddyd i bob dysgwr. Cwblhawyd asesiadau darllen cyn- ac ôl-ymyrraeth. Gall archwilio posibiliadau cyn cynnal darn o ymchwil ar raddfa fwy fod yn allweddol. Nid oedd chwe mis yn gyfnod digon hir i gwblhau'r ymyrraeth. Ymchwiliwyd i dri asesiad gwahanol o ran eu haddasrwydd ar gyfer cyflwyno cais yn y dyfodol o brawf rheoledig, ar hap, ar raddfa lawn.

Roberts-Tyler, E.J., Hughes, J.C. a Hastings, R.P. (2020) 'Evaluating a computer-based reading programme with children with Intellectual Disabilities: feasibility and pilot research', *Journal of Research in Special Educational Needs*, 20(1), pp. 14-26. doi.org/10.1111/1471-3802.12458.

Creu cerddoriaeth yn yr awyr agored

'Mae athrawon yn dweud fod profiadau aml-synhwyraidd y disgyblion wedi cynnig gwell profiad creadigol iddynt.'

Bu diddordeb cynyddol mewn buddiannau posib yr amgylchedd awyr agored a datblygiad plant. Yn yr astudiaeth hon roedd cyfweliadau gyda saith athro a arsylwodd eu dosbarthiadau wrth iddynt greu cerddoriaeth, yn ogystal â chyfweliadau lled-strwythuredig gyda chwe grŵp o blant. Adrodda'r astudiaeth fod y plant wedi ymgolli yn, ac yn canolbwyntio ar, y creu cerddoriaeth. Y themâu allweddol a archwilir yw i). ymddygiad gwell; ii). defnydd o le, iii). sainlun, iv). effaith yr amgylchedd ar greu cerddoriaeth/creadigrwydd, v). yn fwy arbrofol a mynegiannol, vi). gwell ffocws. Adroddwyd bod gwell ymddygiad a ffocws.

Adams, D. a Beauchamp, G. (2021) 'The impact of music making outdoors on primary school aged pupils (aged 7–10 years) in the soundscape of nature from the perspective of their primary school teachers', *Journal of Outdoor and Environmental Education*, 24, pp. 37-53. doi.org/10.1007/s42322-020-00072-5.

Ymgysylltu STEM

'Dangosodd cyfweliadau gydag athrawon eu bod yn ceisio atal eu disgyblion rhag profi stereoteipiau sy'n deillio o statws economaidd-gymdeithasol, ond yn cael trafferth goresgyn eu rhagdybiaethau.'

Cafodd 61 o bobl ifanc eu holi a thri athro eu cyfweld ar ôl cymryd rhan mewn gweithgaredd STEM (Gwyddoniaeth, Technoleg, Peirianneg a Mathemateg). Drwy ddefnyddio barn am gyfalaf gwyddoniaeth fel lens, casglwyd barn am wyddoniaeth ac addysg gwyddoniaeth o ran dyheadau, cyrhaeddiad a rhwystrau cymdeithasol. Yn fras, mae'r cyfranogwyr yn frwdfrydig ac uchelgeisiol, ac yn hyderus yn eu galluoedd ym meysydd gwyddoniaeth a sgiliau ehangach. Fodd bynnag, canfuwyd bod rhai agweddau ar uchelgais yn gysylltiedig â statws economaidd-gymdeithasol. Cafodd yr ymyrraeth yr effaith fwyaf gyda'r rhai yn eithafion amddifadedd economaidd-gymdeithasol, yn enwedig o ran atgyfnerthu dyheadau presennol am wyddoniaeth ac addysg, a chynyddu'r meddwl am bosibilrwydd mynychu'r brifysgol.

Bryan, R., Gagen, M.H., Bryan, W.A., Wilson, G.I. and Gagen, E. (2022) 'Reaching out to the hard-to-reach: mixed methods reflections of a pilot Welsh STEM engagement project', *SN Social Sciences*, 2(10), doi.org/10.1007/s43545-021-00311-6.

Gwerthuso'r diwygiadau cwricwlwm ac asesu yng Nghymru

Cyfrannodd aelodau o'r Tîm TAR at astudiaeth gwmpasu Llywodraeth Cymru i werthuso'r diwygiadau cwricwlwm ac asesu yng Nghymru. Mae adroddiad sy'n cyflwyno canfyddiadau 48 o gyfweliadau gydag uwch arweinwyr ac ymarferwyr ysgol yn archwilio pa agweddau ar weithredu'r cwricwlwm sy'n gweithio'n dda ac nid cystal. Roedd yr adroddiad terfynol yn cymhwyso'r ddamcaniaeth, y rhagdybiaethau, y dystiolaeth a'r parodrwydd sy'n sail i'r diwygiadau ac yn datblygu argymhellion ar gyfer monitro a gwerthuso'r dyfodol. Mae ymateb Llywodraeth Cymru i argymhellion yr adroddiad terfynol yn cynnwys y bwriad i gyhoeddi rhaglen fanwl o ymchwil, gwerthuso a monitro yn ystod tymor yr haf 2023.

Mentora effeithiol mewn Addysg Gychwynnol i Athrawon

Mae casgliad o 10 astudiaeth achos yn arddangos rhai dulliau mentora effeithiol ar draws y Bartneriaeth.

Themâu yn cynnwys:

- 'Mae'r dyfodol mor ddisglair, rhaid gwisgo sbectol haul'
- Trosglwyddo'r awenau: dull sy'n fyfyriwr-ganolog
- Gyda mawredd daw cyfrifoldeb
- Dysgu dwyochrog yn ystod y profiad mentor-myfyriwr
- Cofleidio cyfleoedd a heriau
- Cydweithio, amddiffyn a diogelu
- Darganfod y llawenydd
- Datblygu annibyniaeth a hunaniaeth broffesiynol
- Cefnogi ystod o brofiadau ar gyfer athrawon dan hyfforddiant
- Pwysigrwydd empathi ac adeiladu perthynas

Adroddiad y Gynhadledd Ymchwil 2022

Cynhaliodd y Rhaglen TAR ei chynhadledd ymchwil gyntaf ym mis Mehefin 2022 (Trafodion y Gynhadledd).

Yn dilyn cyflwyniad agoriadol ysbrydoledig gan yr Athro Anrhydeddus Charlotte Williams (OBE), cyflwynodd darpar athrawon Blwyddyn 2 gyflwyniadau ardderchog o'u canfyddiadau eu hymchwil graddfa fach ar ystod o bynciau diddorol ac amserol iawn.

Roedd y cyflwyniadau hyn yn ymdrin â themâu megis: drama mewn gwersi Cymraeg; y Meddylfryd Twf; Athroniaeth i Blant; gwaith cartref cydweithredol; ysgrifennu plant; cyfathrebu a chydweithio yn y dosbarth; Mathemateg; effeithiau Covid-19; a chwarae rôl a llefaredd.

Roedd y drafodaeth banel glo hefyd yn cynnig cipolwg ar ddulliau ymchwil a'r hyn y gallai athrawon myfyrwyr ei ddisgwyl wrth iddyn nhw ddechrau ar eu gyrfaoedd addysgu.

OECD gweminarau ar gael yn edrych ar yr hyn sy'n digwydd ym myd addysg heddiw - a sut allai addysg yfory fod yn edrych.

Blog hefyd yn edrych ar safbwyntiau byd-eang ar addysg a sgiliau.

Gellir gweld rhifynnau cynharach o'r Bwletinau Ymchwil yma yn y teils Dysgu Proffesiynol ac Ymchwil ar SharePoint.